

Medicijnontwikkeling als drijver voor verdienvermogen

Inbreng commissiedebat Verdienvermogen 13 februari

Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen

Inleiding

Op 13 februari a.s. debatteert de vaste Kamercommissie Economische Zaken over het verdienvermogen van Nederland. Zowel op nationaal als Europees niveau zijn er uitdagingen om het verdienvermogen te vergroten. In aanloop naar dit commissiedebat deelt de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) suggesties ter versterking van het toekomstige verdienvermogen. De geneesmiddelensector, met haar grote toegevoegde waarde per werknemer, innovatiepotentieel en bijdrage aan R&D, is onderdeel van de oplossing.

Uitdagingen voor het verdienvermogen

Als gesprekspartner tijdens de OndernemersTop onderschrijft de VIG de conclusie dat er veel reden is om trots te zijn op de innovatiekracht van Nederland. Maar de noodzaak blijft om als overheid, bedrijfsleven en kennisinstituten aan de slag te gaan om de goede uitgangspositie te behouden. In een land dat met steeds minder (ruimte, personeel of financiële middelen) meer moet doen, is dit ook hard nodig.

Bovendien is het Nederlandse verdienvermogen en innovatiepotentieel sterk afhankelijk van Europa. Draghi's rapport maakt echter duidelijk dat Europa zijn concurrentiepositie en onafhankelijkheid verliest ten opzichte van de Verenigde Staten (VS) en China. Ook de topman van Novo Nordisk, het waardevolste bedrijf van Europa, maakt zich zorgen dat Europa een vergeten regio dreigt te worden. Hij hoeft alleen maar te wijzen naar het Europees aandeel in onderzoek en innovatie dat krimpt ten opzichte van de Verenigde Staten en China.¹ Om ons verdienvermogen en strategische positie te versterken wijst Draghi tien cruciale sectoren aan, waarvan de innovatieve geneesmiddelensector er één is.

Inmiddels heeft de Europese Commissie de economische agenda voor de komende twee jaar gepubliceerd. Beleidskaders zoals de Biotech Act, Bio-economy Strategy, Life Sciences Strategy en Critical Medicines Act zijn een kans om het Nederlandse ecosysteem voor biowetenschappen te versterken. De uitdaging is om als Nederland hiervan te profiteren door een aantrekkelijk ondernemersklimaat te presenteren waarin voldoende ruimte is voor investeringen in innovatie. Dat is niet alleen goed voor de economie, ook het zorgsysteem zal hiervan profiteren. Innovatieve geneesmiddelen zijn onmisbaar om een dreigend zorginfarct af te wenden en geven mensen weer regie over hun leven omdat zij bijvoorbeeld weer kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.²

Bijdrage van de sector

De Nederlandse geneesmiddelensector is een economische factor van gewicht met veel bedrijvigheid en werkgelegenheid. In het Nederlandse ecosysteem werken meer dan 3.000 biofarmaceutische bedrijven, kennisinstellingen, universiteiten en ziekenhuizen aan nieuwe geneesmiddelen waarbij biofarmaceutische bedrijven ook meer dan 6.500 toeleveranciers in bedrijf houden. De 5^e plek van Johnson & Johnson in de

¹ <https://www.ewmagazine.nl/buitenland/achtergrond/2025/01/topman-novo-nordisk-europa-dreigt-vergeten-regio-te-worden-1447811/>

² <https://www.efpia.eu/media/412939/efpia-economic-societal-footprint-industry-final-report-250619.pdf>

nationale R&D Top 30 laat zien dat de sector veel potentieel heeft als het gaat om investeringen in innovatie.³

Ons land telt 36 geneesmiddelenfabrikanten die alles produceren: van relatief eenvoudige tabletten tot zeer innovatieve gen- en celtherapieën⁴. Deze productie groeit: de afgelopen jaren kent de sector een gemiddelde groei in toegevoegde waarde van 7,6%. Eén werknemer in de geneesmiddelsector voegt circa €156.000 toe aan de economie, een bedrag dat substantieel hoger ligt dan in andere industriële sectoren zoals de automobielsector en de ICT.⁵ Anders dan in veel andere sectoren gaat dit ook gepaard met een substantiële jaarlijkse groei van bijna 10% in arbeidsproductiviteit in Nederland. Daarbij is geneesmiddelproductie een duurzame industrie, zeker als het gaat om de zogeheten biologische geneesmiddelen waaronder veel geneesmiddelen tegen kanker en inflammatoire aandoeningen zoals reuma vallen.

De vestiging van het Europees geneesmiddelenagentschap (EMA) in Amsterdam zorgt ervoor dat ons land op de kaart staat bij alle geneesmiddelenbedrijven die een handelsvergunning voor een nieuw geneesmiddel aanvragen. Die route loopt immers via het EMA. Zo krijgt ons land alle kansen zich te presenteren aan bedrijven als een interessante plek voor ondernemen, een interessante investeringshub voor R&D en een interessante vestigingsplaats voor medicijnproductie.

Kortom, de geneesmiddelensector werkt op duurzame wijze aan een gezonde toekomst, waarbij relatief weinig mensen met weinig inname van de fysieke ruimte een essentiële bijdrage leveren aan het toekomstige Nederlandse verdienvermogen.

Wat is nodig om het potentieel van de sector voor Nederland maximaal te benutten?

1) Stabiel nationaal beleid voor een aantrekkelijk innovatieklimaat

In Nederland investeren geneesmiddelenbedrijven naar schatting zelf al € 900 miljoen in onderzoek en ontwikkeling (R&D), bijna 5% van het totaal aan R&D in Nederland (ca. € 22 miljard). Beschikbare regelingen zoals de Innovatiebox en Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO) zijn hiervoor onmisbare succesfactoren. Tegelijkertijd blijft Nederland achter als het gaat om de afgesproken 3% norm van investeringen in R&D (2,3% BBP in 2022).⁷ Een R&D-intensieve sector zoals de geneesmiddelensector is dus onmisbaar om de innovatie-ambities van Nederland te realiseren. Daarvoor is wel voorspelbaar en stabiel overheidsbeleid nodig, omdat bedrijven investeringsbeslissingen nemen voor de langere termijn.

2) Bescherming van intellectueel eigendom als randvoorwaarde om innovatie te bevorderen

Innovatieve geneesmiddelenontwikkeling is een langjarig (tussen 10 en 15 jaar) en onzeker proces met grote risico's voor investeerders. In de regel haalt één op de tienduizend geteste stoffen de eindfase

³ <https://tw.nl/wp-content/uploads/2024/12/TW-RD-Top-30-2024.pdf>

⁴ <https://vig-platforms.ams3.cdn.digitaloceanspaces.com/production/images/VIG-Footprintstudie-Geneesmiddelenproductie-JUNI-2024-Eindrapport.pdf>

⁵ <https://www.efpia.eu/media/412939/efpia-economic-societal-footprint-industry-final-report-250619.pdf>

⁶ <https://www.ing.nl/zakelijk/sector/industry/voorzicht-industrie>

⁷ <https://www.tno.nl/nl/newsroom/2024/01/achterstand-r-d-uitgaven-nederland/>

waarin een innovatief geneesmiddel veilig gebruikt kan worden door patiënten. Anders gezegd: één succes moet alle niet-successen uit het verleden en van de toekomst financieren.

Voor bedrijven actief in geneesmiddelenontwikkeling hebben niet alleen fiscale en economische wetgeving effect op het investerings- en innovatieklimaat. Juist wetgeving buiten dit gezichtsveld heeft een enorme impact. Momenteel wordt in Brussel onderhandeld over de herziening van Europese geneesmiddelenwetgeving. De huidige Europese voorstellen leiden - met steun van Nederland - tot een ingewikkeld systeem waarin de bescherming van onderzoeksgegevens wordt verkort en slechts deels kan worden terugverdiend als wordt voldaan aan onmogelijke eisen. Hiermee zetten we onszelf buitenspel: de onzekerheid voor bedrijven neemt toe, hun investeringsbereidheid neemt af. Dat terwijl voor toekomstige investeringen in medicijnontwikkeling die bescherming cruciaal is. De nood is ook hoog: voor 7000 ziektegebieden zijn op dit moment nog geen (innovatieve) geneesmiddelen beschikbaar.

Wat vragen wij?

- 1. Zorg voor stabiel nationaal beleid voor een aantrekkelijk investerings- en innovatieklimaat waarin innovatieve bedrijven, zoals in de geneesmiddelensector, hun rol kunnen pakken om het toekomstig verdienvermogen van Nederland te realiseren.**
- 2. Herijk het Nederlandse beleid met betrekking tot de herziening van de Europese geneesmiddelenwetgeving. Geef hierin meer aandacht aan economische en strategische overwegingen, zoals verbetering van de randvoorwaarden voor intellectuele eigendomsbescherming (regulatory data protection – RDP) en versterking van onze strategische autonomie.**